

Nr 5.*Konstitutionsutskottets utlåtande i anledning av väckt motion angående viss ändring i grunderna för mandatfördelningen mellan valkretsarna vid val till riksdagen.*

Uti en inom första kammaren väckt, till konstitutionsutskottet hänvisad motion, nr 189, av herr *Näsgård m. fl.* hemställes, »att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte hemställa om utredning och förslag i syfte att endast svenska medborgare inräknas i den folkmängd, som ligger till grund för fördelningen av mandat mellan valkretsarna för val till riksdagens första såväl som andra kammare».

Beträffande motiveringen får utskottet hänvisa till motionen.

Enligt §§ 6 och 15 riksdagsordningen skall antalet mandat för varje förstakammar- resp. andrakammarvalkrets stå i relation till folkmängden inom området; dock skall vid val till andra kammaren ingen valkrets utse färre än tre riksdagsmän. Fördelningen av mandaten fastställas i enlighet med de i anförda paragrafer närmare angivna riktlinjerna av Konungen. Till grund för detta bestämmande ligga folkmängdsuppgifter från statistiska centralbyrån. Enligt den vid tidpunkten för riksdagsordningens tillkomst gällande kungörelsen av den 4 november 1859 om meddelande av uppgifter till rikets officiella statistik skulle för befolkningsstatistiken uppgifter om rikets folkmängd meddelas statistiska centralbyrån för varje församling i form av utdrag ur husförhörslängden eller förteckningen över församlingen tillhörande personer. Fördelningen av mandaten äger alltså rum utifrån de av pastorsämbetena till statistiska centralbyrån lämnade uppgifterna angående samtliga inom området kyrkobokförda. I dessa folkmängdsuppgifter ingå därför även kyrkobokförda utlänningar.

I två vid föregående års riksdag väckta motioner (I: 142 av herr Gustavson m. fl. och II: 241 av herr Hedlund i Rådomb. fl.) föreslogs sådan ändring av förevarande bestämmelser, att endast svenska medborgare medräknades i den folkmängd, som skulle ligga till grund för mandatfördelningen mellan valkretsarna. Konstitutionsutskottet (utl. nr 14) avstyrkte motionerna och anförde härvid bland annat följande. Antalet utlänningar i vårt land vore för närvarande exceptionellt stort. Detta antal torde emellertid efter hand komma att nedgå genom avflyttning, naturalisation m. m. Därför vore det föga antagligt, att den omständigheten, att utlänningar medräknades i de befolkningsuppgifter, som låge till grund för mandatfördel-

ningen, kunde varaktigt komma att utöva något väsentligt inflytande på densamma. Ej ens under nuvarande exceptionella förhållanden kunde det statistiskt fastslås, att mandatfördelningen påverkades av att de kyrkobokförda utlänningarna medräknades i ifrågavarande befolkningssiffror. En reform i motionernas syfte skulle dessutom medföra ett icke oväsentligt ökat arbete för de organ, som handhade folkbokföringen, utan att däremot svarande fördelar skulle erhållas. I enlighet med konstitutionsutskottets hemställan avslogos de förevarande motionerna av riksdagen.

Då några skäl av beskaffenhet att böra föranleda ett förändrat ståndpunktstagande från riksdagens sida i förevarande ämne ej anförts i den nu föreliggande motionen I: 189 samt enligt utskottets mening ej heller föreliggande, får utskottet avstyrka bifall till motionen och alltså hemställa,

att förevarande motion icke måtte till någon riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 10 mars 1949.

På konstitutionsutskottets vägnar:

HARALD HALLÉN.

Närvarande:

från första kammaren: herrar Jones Erik Andersson, Gottfrid Karlsson, Herlitz, Mattsson, Björck, Lindén*, Hällgren*, Björkman*, Sjö och Georg Pettersson*, samt

från andra kammaren: herrar Hallén, von Friesen*, Pettersson i Norregård, Nilsson i Göteborg*, Swedberg, Norén, Nolin, Spångberg, Olsson i Mora och Jonsson i Haverö.

C Ej närvarande vid justeringen.

Reservation

av herrar *Jones Erik Andersson* och *Pettersson* i Norregård, som inom utskottet yrkat, att utskottet måtte tillstyrka den föreliggande motionen.